

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

NAMANGAN MUHANDISLIK - QURILISH INSTITUTI

NamMQI

O'quv-uslubiy boshqarma

№ 137

«30» 08 2024 y.

"TASDIQLAYMAN"
Namangan muhandislik -
qurilish instituti rektori
Sh. T. Ergashev
2024 yil «30» 08

TRANSPORT INERATUZILMASI
FANING O'QUV DASTURI

Bilim sohasi: 1000 000 – Xizmatlar

Ta'lim sohasi: 1010 000 – Xizmat ko'rsatish sohasi

Mutaxassisligi: 61010400 – Logistikasi (avtomobil transporti)

Fan/modul kodi	O'quv yili	Semestr	ESTS – Kreditlari
TI Infr1104	2024-2025	1	4
Fan/modul turi	Ta'lim tili	Haftadagi dars soatlari	Jami yuklama
majburiy	O'zbek	4	(soat)
Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
1	(30 m/30 a)	60	120
2	<p>I. Fanning mazmuni</p> <p>Fanni o'qitishdan maqsad: talabalarda transport infratuzilmasi rivojlanishining ham nazariy, ham amaliy tomonlarini, transport infratuzilmasi mintaqa umumiy infratuzilmasining tarkibiy qismi (energetik, ijtimoiy, kommunal va boshqa umumiy infratuzilmani tashkil qiluvchilar kabi) yo'lovchilar va yuklarni tashish xizmatlarini ko'rsatadigan transport tarmoqlari va korxonalarini, murakkab konfiguratsiyaga ega jami makon tarmog'i ko'rinishida shakllanadigan yo'l trassalarini, transport infratuzilmasi ob'ektlarining (ham servis, ham boshqaruvchilik vazifalari bo'yicha) amal qilishini ta'minlovchi korxonalar va tashkilotlar tizimini birlashtirish istiqbollari bo'yicha yo'nalish profiligiga mos bilim, ko'nikma va malakalarini shakllantirishdir.</p> <p>Fanning asosiy vazifalari quydagilardan iborat: talabalar mintaqa markazida avtomobil yo'llariga bosimni kamaytirishni ta'minlovchi amaldagi va yangi tezyurar yo'llar qurishga kirishish qobiliyatini oshirish. Transport infratuzilmasining samarali amal qilishini ta'minlovchi zamonaviy axborot texnologiyalaridan foydalanish. Transport infratuzilmasini rivojlantirish va modernizatsiyalash vazifasini hal qilish kabi masalalarni o'rgatishdan iborat.</p> <p>II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)</p> <p>III. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:</p> <p>1-mavzu. Kirish. Transport infratuzilmasi tushunchasi</p> <p>Fanning maqsadi, vazifalari, predmeti va o'rganish usullari. Transport infratuzilmasi bilan bog'liq asosiy tushunchalar. Tizimini rivojlantirishdagi asosiy muammolar.</p> <p>2-mavzu. Avtomobil transportining harakatlanuvchi tarkibi</p> <p>Harakatlanuvchi tarkibning ekspluatatsion xususiyatlari. Yo'l va iqlim sharoitlariga moslashish. Maxsus harakatlanuvchi tarkib. Xorijiy davlatlardagi transport turlari.</p>		

3-mavzu. Transport uzellari (bir necha turdagi transport turlarining kesishuv nohiyasidagi transport inshootlari va qurilmalari kompleksi) ning rivojlanishi

Transport uzellari tushunchasi, tarkibi va tasnifi. Transport uzellarining parametrlari. Transport uzellari faoliyatining asosiy xususiyatlari. Transport uzellari loyihalashning asosiy printsiplari. Rivojlangan davlatlar transport markazlarining o'ziga xos xususiyatlari.

4-mavzu. Logistika markazlari

Transport va logistika tizimi. Transport kompleksi. Transport logistikasini rivojlantirish istiqbollari. Transport va logistika markazlari.

5-mavzu. Transport terminallari

Transport terminallari tushunchasi va turlari. Yuklash va tushirish. Yuklarni tashishda terminal va logistika texnologiyasining hozirgi holati va uning rivojlanishi.

6-mavzu. Yo'lovchi avtovokzallari va avtostansiyalari

Avtostansiyalar va avtovokzallar. Shaharda yo'lovchi avtovokzallar va avtostansiyalarning joylashuvi. Harakatlanish jadvalini tuzish. O'zbekiston Respublikasi xududidagi avtostansiyalar va avtovokzallar.

7-mavzu. Chegara o'tish joylari

O'tkazish punktlarining huquqiy rejimi. Avtomobil chegara o'tish joylari. Temir yo'l chegara o'tish joylari. Dengiz nazorat punktlari. Aviatsiya chegara punktlari. Xorijiy davlatlarning chegara o'tish joylari. O'zbekiston Respublikasi xududidagi nazorat punktlari.

8-mavzu. Xizmat ko'rsatish markazlari

Avtomobillarga texnik xizmat ko'rsatish. Texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlashni tashkil etish.

9-mavzu. Avtotransport korxonalari (ATK)

ATK tushunchasi va tasnifi. Tashkiliy tuzilmasi. Avtotransport korxonalarining holati.

10-mavzu. Transport aloqalari

Transport kommunikatsiyalari tushunchasi va turlari. Magistral yo'llar. Temir yo'l. Suv yo'llari. Havo yo'llari (aviakompaniyalar). Xorijiy davlatlar avtomobil yo'llarining xususiyatlari.

11-mavzu. Muhandislik kommunikatsiyalari

Muhandislik va transport infratuzilmasi loyihalari. Transport tizimining hozirgi holati. Transport tizimini rivojlantirish dasturi.

<p>12-mavzu. Avtotransport vositalarida ishlatiladigan aloqa tizimlari Aloqa turlari. Yoqlig'i sarfini nazorat qilish tizimi. Zamonaviy aloqa tizimlarini qo'llash.</p> <p>13-mavzu. Yuk og'irlikni nazorat qilish punktlari Stasionar yuk og'irlikni nazorat qilish punktlari. Mobil vaznni nazorat qilish punktlari. Og'ir yuklarni tashish monitoringini o'tkazish tartibi. Xorijiy davlatlarning yuk og'irlikni nazorat qilish punktlari.</p> <p>14-mavzu. Transport vositalarini nazorat qilish punktlari Transport vositalarining nazorati tushunchasi va vazifalari. Nazorat punktlarida vizual nazorat. Nazorat punktlarida hujjatli nazorat. Nazorat punktlarida instrumental nazorat.</p> <p>15-mavzu. Transportni tartibga solish tizimining me'yoriy-huquqiy bazasi infratuzilmasi Transport infratuzilmasini rivojlantirishning asosiy jihatlari. Transport infratuzilmasini rivojlantirish muammolari. Transport infratuzilmasini rivojlantirish yo'nalishlari. Rivojlanishning maxsus resurs salohiyatiga ega zonalarining transport infratuzilmasi. O'zbekiston Respublikasi transport infratuzilmasining holati va rivojlanishi.</p> <p>III. Amaliy va tajriba mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma tavsiyalar Amaliy mashg'ulotlari uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi: 1. Transport Infratuzilmasi bilan bog'liq asosiy tushunchalar. Tizimini rivojlantirishdagi asosiy muammolar. 2. Avtomobil transportining harakatlanuvchi tarkibi. 3. Transport uzellari tushunchasi, tarkibi va tasnifi. Transport uzellarining parametrlarining tavsifi. 4. Transport va logistika tizimi. Transport kompleksi. 5. Transport terminallari. 6. Shaharda yo'lovchi avtovokzallar va avtostansiyalarning joylashuvi. Harakatlanish jadvalini tuzish. 7. Chegara o'tish joylari. 8. Xizmat ko'rsatish markazlari. 9. Avtotransport korxonalarini. 10. Transport aloqalari. 11. Muhandislik kommunikatsiyalari. 12. Avtotransport vositalarida ishlatiladigan aloqa tizimlari. 13. Yuk og'irlikni nazorat qilish punktlari 14. Transport vositalarini nazorat qilish punktlari 15. Transport infratuzilmasini rivojlantirish yo'nalishlari.</p>
--

<p>IV. Mustaqil topshiriqni tashkil etish va uning tarkibi Mustaqil topshiriq quyidagi shakllarda tashkil etiladi: - fan va texnikani eng so'ngi yutuqlarini internet tizimi va davriy nashrlardan aniqlab, o'rganib referat shaklida rasmiylashtirish va bu xaqida kafedrada yoki seminarlarda axborot berish; - ma'ruza darslarida muayyan mavzu bo'yicha tinglangan ma'lumotlarni tarqatma materiallardan foydalanib, qo'shimcha materiallarni o'zlashtirib mustaqil qayta ishlash; - o'rganilayotgan mavzu bo'yicha o'quv amaliyotida mavjud yangiliklarni o'zlashtirish. - Berilgan topshiriqlar bo'yicha engil avtomobil, yuk avtomobillari, va maxsus avtomobillarni maket nusxalarini tayyorlash, taqdimotlar qilish va qilingan taqdimotlarni professor o'qituvchilar va kurs talabalariga himoya qilib berish.</p> <p>Mustaqil topshiriqlar uchun tavsiya etiladigan topshiriqlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Transport infratuzilmasi bilan bog'liq asosiy tushunchalar. Tizimini rivojlantirishdagi asosiy muammolar. 2. Harakatlanuvchi tarkibning ekspluatatsion xususiyatlari. Yo'l va iqlim sharoitlariga moslashish. 3. Transport uzellari faoliyatining asosiy xususiyatlari. 4. Transport logistikasini rivojlantirish istiqbollari. 5. Yuklash va tushirish. Yuklarni tashishda terminal va logistika texnologiyasining hozirgi holati va uning rivojlanishi. 6. Yo'lovchi avtovokzallari va avtostansiyalari. 7. Avtotransport vositalarida ishlatiladigan aloqa tizimlari. 8. Transport vositalarini nazorat qilish punktlari <p>Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan topshiriqlarni mustaqil tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi.</p> <p>V. Ta'lim natijalari / Kasbiy kompetensiyalari</p> <p>Talaba bilishi kerak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • boshqalar bilan moslashuvchan taktik muloqatga tayyorlik; qiziqishlarni uyg'unlashtirish usuli sifatida dialogning vazifasi va imkoniyatlarini tushunish; muloqatga tayyorlik; muloqot sheriklarining o'ziga xos xususiyatlarini, ularning manfaatlari, pozitsiyalari, faoliyatlarini tushunish va qabul qilish; natijaga erishish uchun murosa qilishga tayyorlik. haqida <i>tasavvurga ega bo'lishi; (bilim)</i> • Kasbning jamiyatdagi tarixiy o'rni va o'rni biladi; o'z kasbini zamonaviy jamiyat faoliyatining boshqa sohalar bilan bog'laydi; Unda logistika tizimini ishlab chiqish va takomillashtirishni boshqarish asoslari, innovatsiyalarni joriy etish uchun investitsiya choralarini shakllantirish ketma-ketligi keltirilgan. <p>Mahsulotlarni (xizmatlarni) ishlab chiqarish va sotish bo'yicha xarajatlar tarkibi, ularni guruhlarga ajratish usullari va xarajatlarni mahsulot (xizmatlar) tannarxiga kiritish usullarini bilish; kompaniyaning ishlash ko'rsatkichlarini hisoblash uchun uslubiy materiallar bilan ishlash qobiliyati; texnik -iqtisodiy</p>
--

<p>ko'rsatkichlarni hisoblash ko'nikmalariga ega bo'lish. (ko'nikma)</p> <p>VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ma'ruzalar; - Intelektual pedagogic texnologiyalar va grafik organayzerlar; - Guruhlarda ishlash; - Taqdimotlarni qilish; - Individual ishlamlar; - Jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalalar. 	<p>VII. Kreditlarni olish uchun talablar:</p> <p>Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va nazorat uchun berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishini topshirish.</p>	<p>6. Asosiy adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. М. Н. Гриневич, Т. А. Рыжикова. Логистика городских транспортных систем.- Рекомендовано к изданию учебно-методическим отделом Белорусско-Российского университета. 2022.-33 с. 2. В. Д. Герами, А. В. Колик. Управление транспортными системами. Транспортное обеспечение логистики: учебник и практикум для вузов. – Москва: Издательство Юрайт, 2020. – 533 с. 3. И.О. Загорский, П.П. Володкин, А.С. Транспортная инфраструктура. – Хабаровск: Изд-во Тихоокеан. гос. ун-та, 2015. - 228 с. 4. З.В. Алметова. Транспортная инфраструктура: учебное пособие. – Челябинск: Издательский центр ЮУрГУ, 2013. – 44 с. <p>Qo'shimcha adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sh.Mirziyoev. Erkin va farovon demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. – T.: O'zbekiston, 2016. 2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasi" to'g'risidagi Farmoni ("Xalq so'zi", gazetası, 2017 yil, 8 fevral) 3. Sh. Mirziyoev. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash – yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. T.: O'zbekiston, 2017. 4. Shaxar va qishloq axoli punktlari xududlarini rivojlantirish va qurilishini rejalashtirish. O'zbekiston Respublikasi Davlat arxetektura va qurilish qo'mitasi T.:2003.84 b. 5. O.G. Raxkova: Arxetektura transportных soorujeniy. Uchebnye posobie. M.: «Yurayb» 2018g. 196s. <p>Axborot manbaalari</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. lib.madi.ru.fel.fell 2. https://www.twiprx.com.file
---	---	---

<ol style="list-style-type: none"> 3. https://library.kuzstu.ru.meto 4. https://portal.23.sibadi.org.mod.resource. 6. http://www.ziyo.net – Ta'lim portali. 	<p>7. Namangan muhandislik – qurilish instituti tomonidan ishlab chiqilgan va tasdiqlangan.</p> <p>Fan/modul uchun ma'sullar:</p> <p>X.Soliev - NamMQI, Transport logistikasi kafedrası dotsenti., t.f.f.d. M.To'xtaboev - Transport logistikasi kafedrası dotsenti., t.f.f.d.</p> <p>Taqrizchilar:</p> <p>A.Normirzaev - NamMQI, Transport logistikasi kafedra mudiri, dotsent Y.Usmonbekov – «GREEN STEEL ROAD» MChJ Xalqaro yuk tashish firmasi boshlig'i</p>
---	---